

**T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**Dr. Rana GÜVEN, MSc., PhD.
Genel Müdür Yrd.**

6 Kasım 2009, Samsun

İÇERİK

ILO Tahminleri

Dünyadaki işgücü

2.8 Milyar

İşle ilgili ölümler

2.2 milyon

İş kazaları

270 milyon

Meslek hastalıkları

160 milyon

Dünya GSMH

30 trilyon \$

İSG kaynaklı kayıp

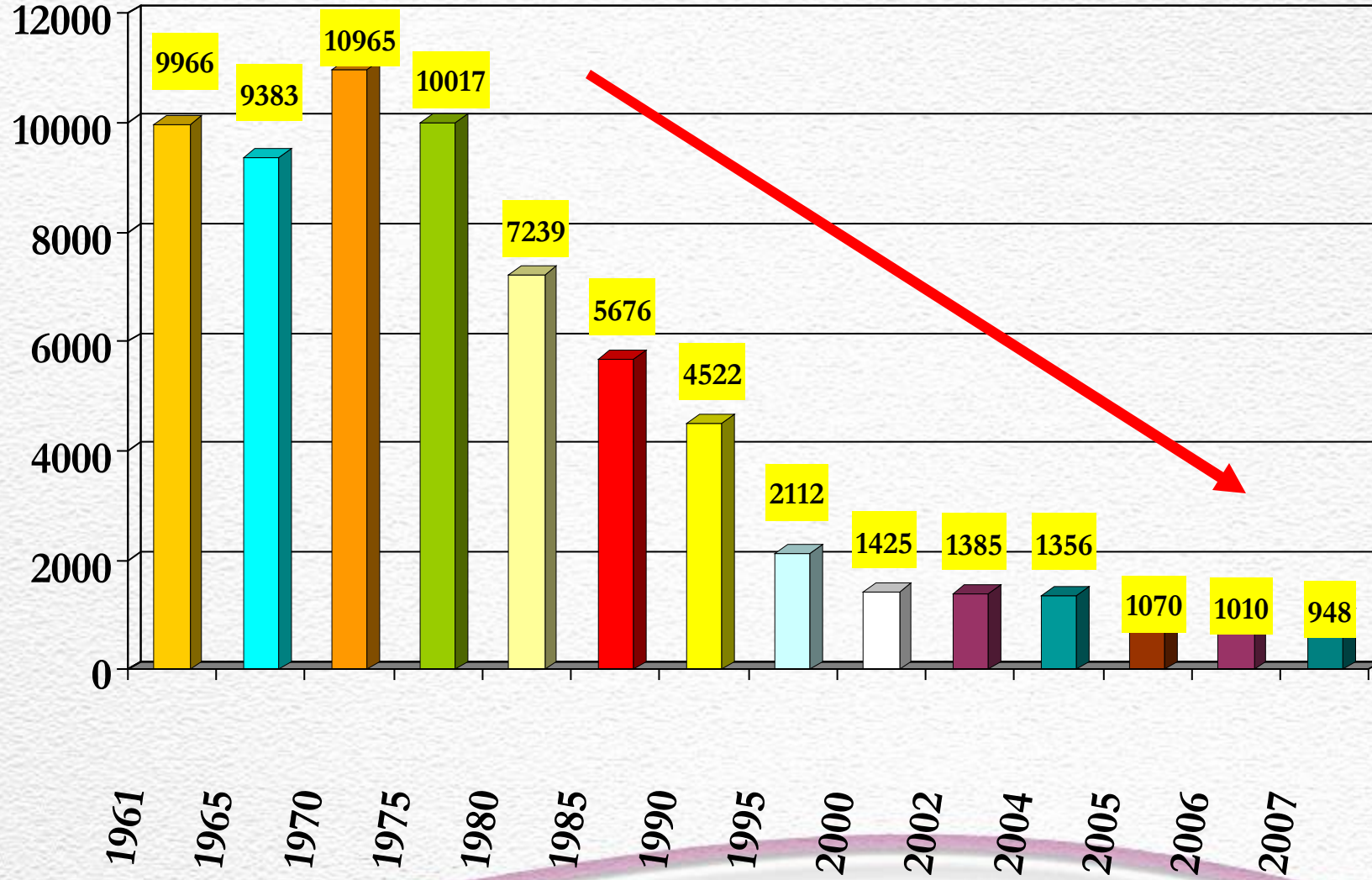
% 4

Türkiye - SGK İstatistikleri (2007)

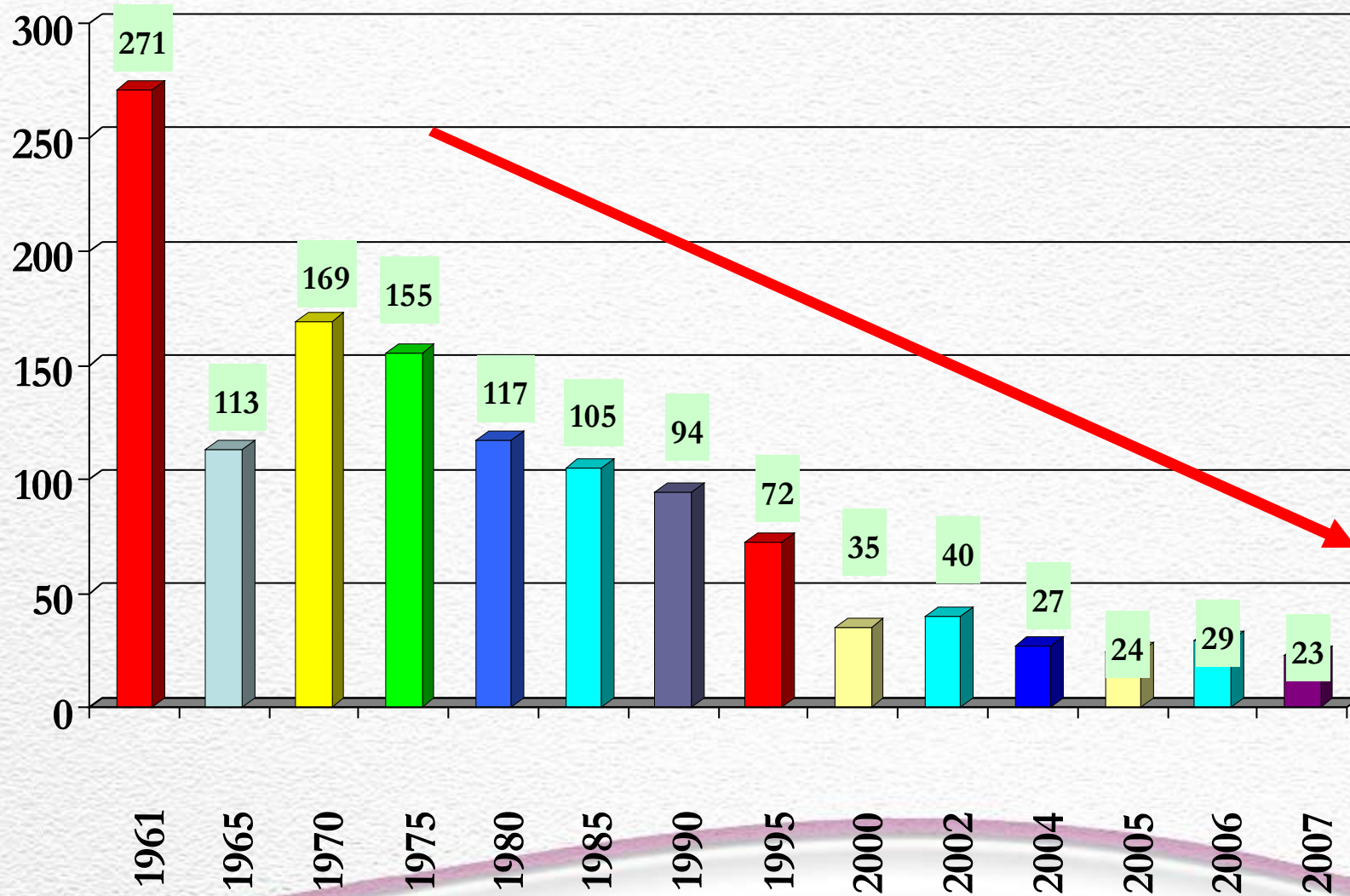
- İşyeri sayısı – **1.116.638**
- İşçi sayısı – **8.505.390**
- İşyerlerinin %99.7'si KOBİ (1-250 işçi)'dir.
- İşçilerin %83'ü KOBİ (1-250 işçi)'lerde çalışmaktadır.
- İş kazalarının % 82.7'si KOBİ'lerde olmaktadır.
- İş kazası sayısı – **80.602**
- Meslek hastalığı sayısı – **1.208**
- Ölümlü iş kazası ve MH sayısı – **1.044**

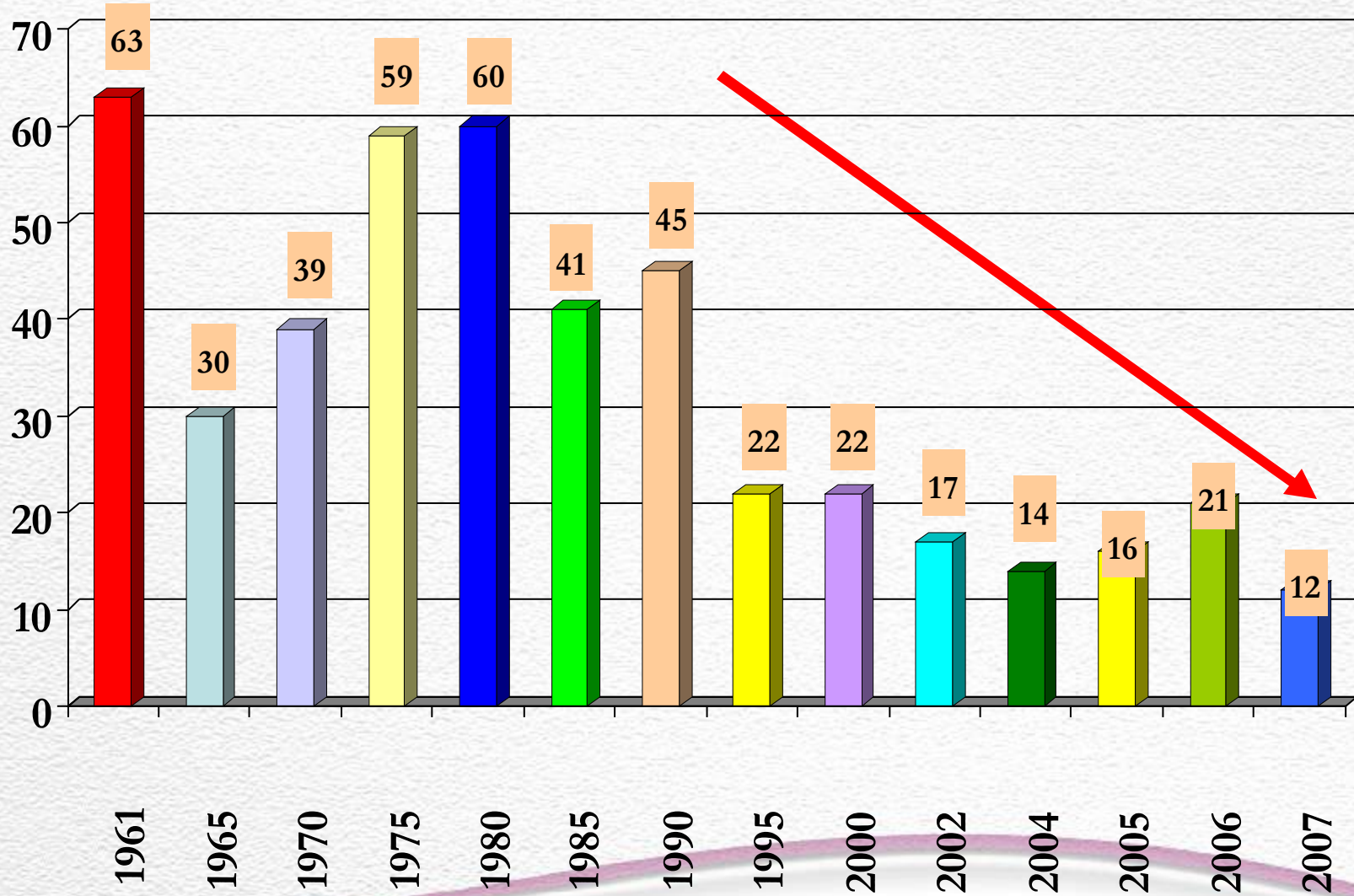
İş Kazası Sayılarının Dağılımı / 100.000 işçide

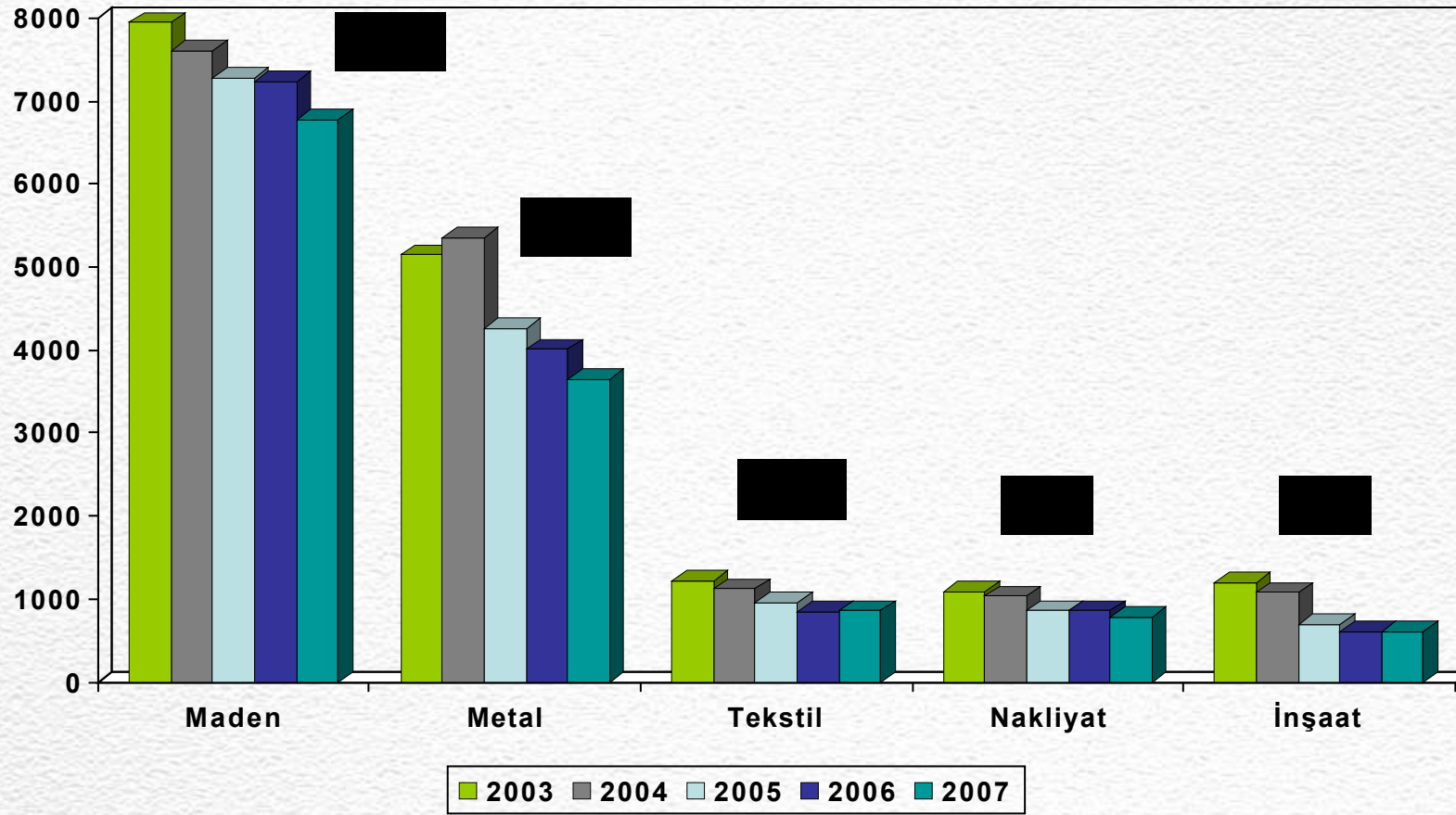
Sürekli İş Göremez Olan İşçi Sayılarının Dağılımı / 100.000

Ölümlü İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sayısının Dağılımı / 100000

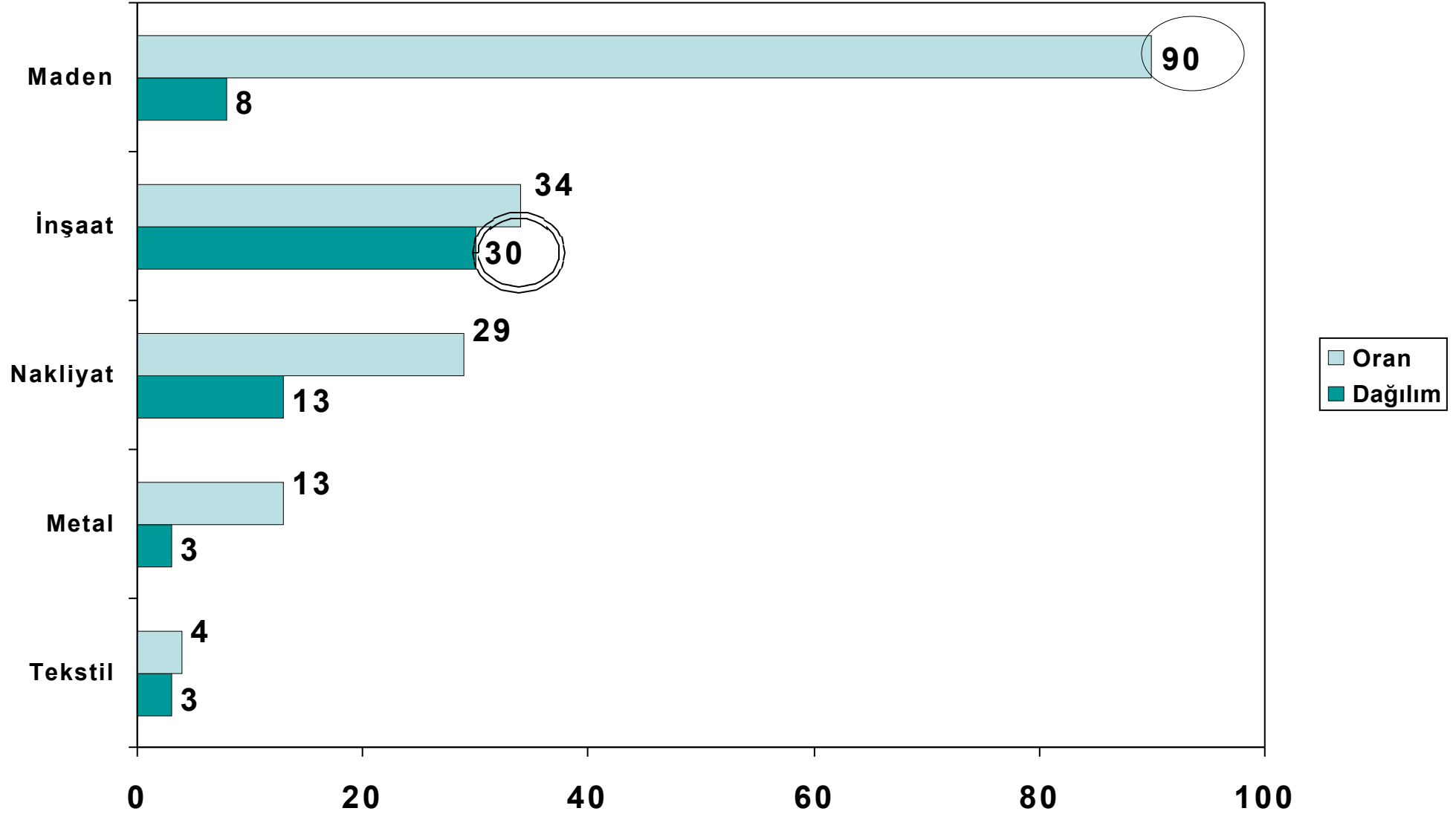

İş Kazası Oranlarının Sektörlere Göre Dağılımı/100.000 işçi (2003-2007)

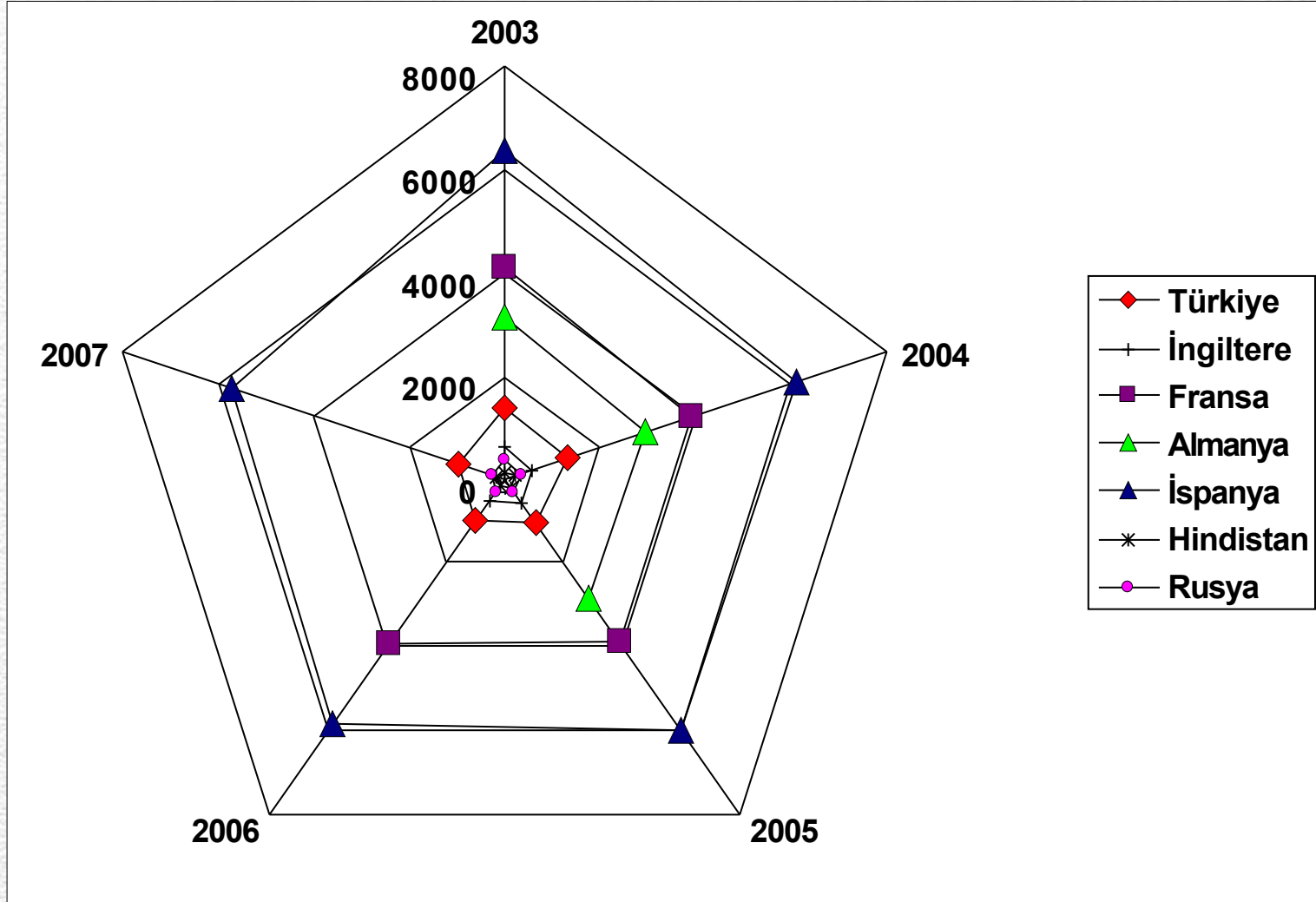

Ölümlü İş Kazalarının Sektörel Dağılımı (5 Yıllık Ortalama Oran,2003-2007)

100.000 işçide oran ve (%) dağılım

ILO Verilerine Göre İş Kazası Oranları Dağılımı/ 100.000 (2003-2007)

ILO Verilerine Göre Ölümlü İş Kazası Oranları / 100.000 (2003-2007)

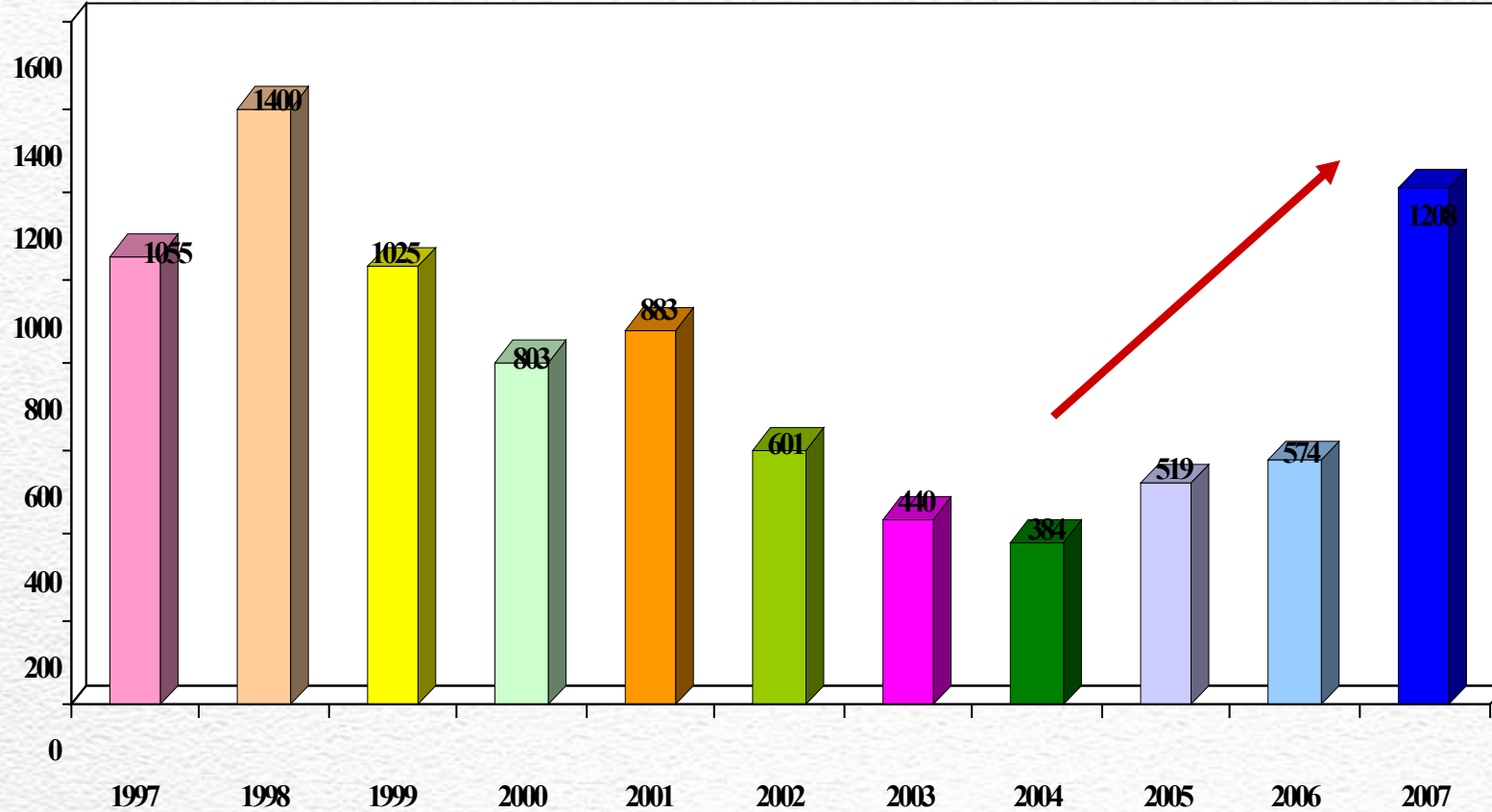
	2003	2004	2005	2006	2007
İngiltere	0.7	0.7	0.6	0.7	---
Almanya	2.8	2.6	2.4	---	---
Fransa	3.7	3.5	2.7	3.0	---
İspanya	5.3	4.9	4.7	4.4	3.8
Rusya	13.1	12.9	12.4	11.8	12.4
Türkiye	14.4	13.6	15.5	20.0	12.0
Hindistan	31	28	30	38	27

- ILO'nun verilerine göre ölümlü iş kazası oranlarında en iyi olan ülke İngiltere olup, ülkemizdeki ölümlü iş kazası oranı bu ülkenin oranından yaklaşık 20 kat daha fazladır.
- ILO rakamlarına göre ölümlü iş kazası oranlarında en alt sırada ise Türkiye ile birlikte Hindistan ve Rusya yer almaktadır.

(Kaynak: <http://laborsta.ilo.org>) (*Türkiye verileri SGK Yıllıklarından alınmıştır)

Meslek Hastalıkları Sayılarının Dağılımı (1997-2006)

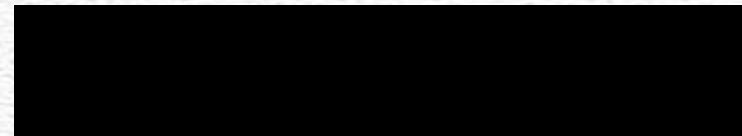

Meslek Hastalıklarında Beklenen Durum

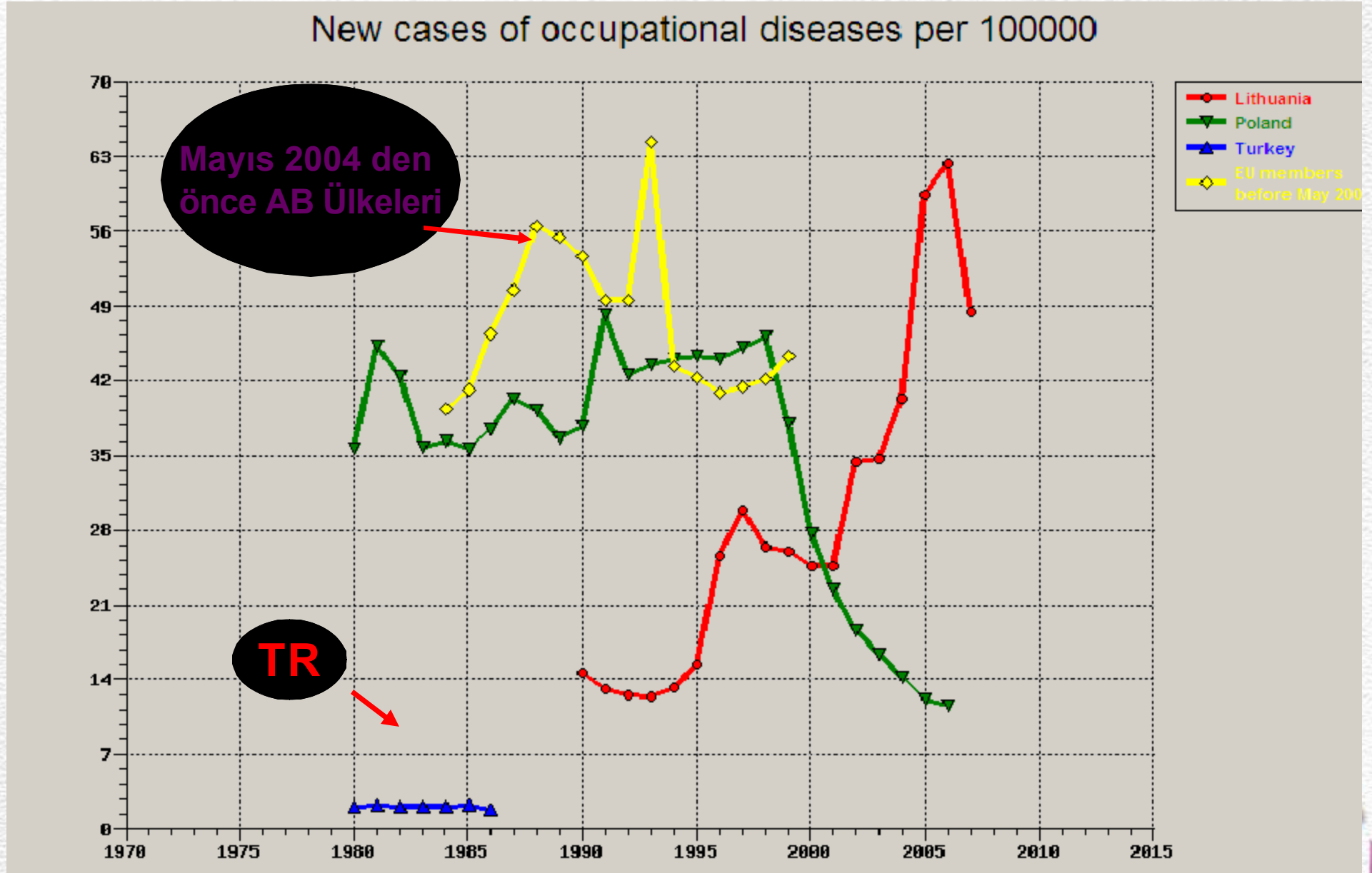
Çalışan sayısına göre yılda her bin işçi için 4-12 yeni meslek hastalığı vakası beklenmektedir.

(5510 sayılı yasaya göre kapsamda bulunan SSK+Bağ-Kur'lu çalışan sayısı; 10.788.449'dur.)

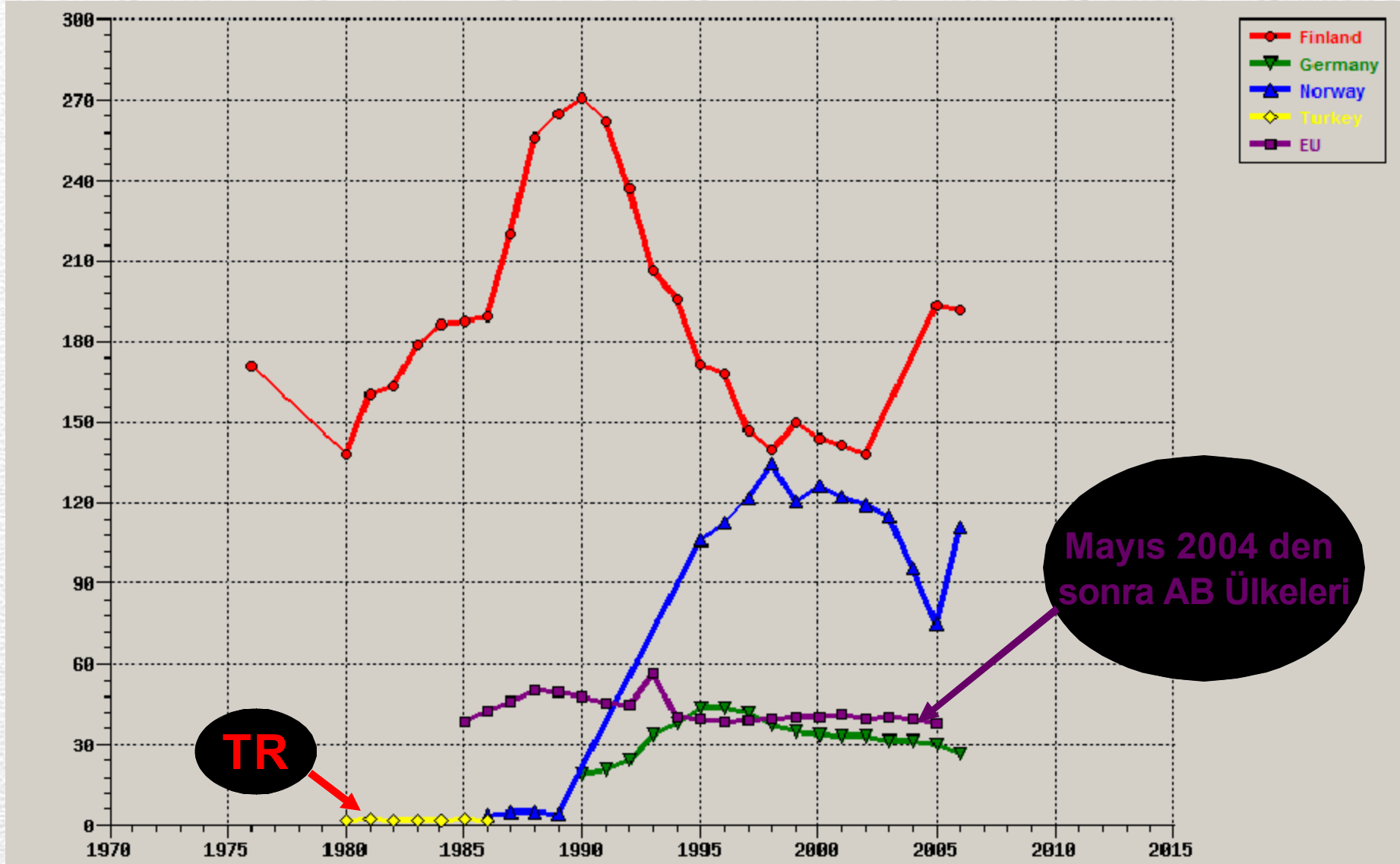
%0,4 → 43.000'in üzerinde,
%0,12 → 130.000 dolaylarındadır.

Yeni Oluşan Meslek Hastalıklarının Dağılımı/100.000

Yeni Oluşan Meslek Hastalıklarının Dağılımı / 100.000

İSG Kaynaklı Maddi Kayıp

ILO yayınlarına göre, endüstrileşmekte olan ülkelerde iş kazaları ve meslek hastalıklarının toplam maliyeti, bu ülkelerin Gayrı Safi Yurtiçi Hasıllarının yaklaşık %4'ü oranındadır.

Bu oran gelişmiş ülkeler için %1-3'dür.

Kaynak: Introductory Report: Decent Work - Safe Work, Takala, 2005

GÖRÜNÜR MALİYETLER
(847.899.077 TL.)

GÖRÜNMEZ MALİYETLER
(4.027.520.617 TL.)

GÜVENLİK KÜLTÜRÜ

Yaşamda bazı riskleri göze almalıyız!

RISK GÖKKUŞAĞI:

The Risk Rainbow

Risk;

- **Korunulabilir,**
- **Öğrenilebilir,**
- **Analiz edilebilir,**
- **Azaltılabilir,**
- **Kontrol edilebilir,**
- **Yönetilebilir.**

Risk Önleme Süreci

AB 2002-2006 Strateji Dokümanı

Güvenlik Kültürünün yerleşmesi için;

- ❖ İSG'ye bütünsel yaklaşım,
- ❖ Önleyici bir sağlık ve güvenlik kültürü geliştirmek,
- ❖ Küçük yaşlardan itibaren İSG konusunda eğitim ve duyarlılığın artırılması,
- ❖ AB'de bütün gençler için, 2010 yılından önce bütün eğitim kurumlarında en az 8 saat İSG eğitimi sağlanmış olmalıdır.

2007-2012 AB Sağlık ve Güvenlik Stratejisi

- Meslek hastalıkları ve iř kazalarının düzenli ve sürdürülebilir bir şekilde azaltılması,
- Mevzuatın zellikle KOBİ'lerde uygulanabilirliğinin sağlanması,
- Sağlık odaklı yaklaşımları uygulamaları için işverenlerin teşvik edilmesi,
- Güvenli Davranış değişikliğinin sağlanması için çalışanların teşvik edilmesi,
- Uluslararası düzeyde sağlık ve güvenliğin geliştirilmesi

....nerilmektedir.

ILO ve Avrupa İSG
ve eğitim politikası

Ulusal İSG ve
eğitim politikası

GÜVENLİK KÜLTÜRÜ
Yasal çerçeve / Standartlar
Tüm tarafların katılımı
Ömür boyu eğitimin parçası
İSG
Güvenli ve sağlıklı öğrenme
Eğiticilerin eğitimi
İnteraktif ve esnek eğitim
metotları
İşyeri ile doğrudan ilişki
Değerlendirme / Geri bildirim

Sektörel
çalışmalar

Bölgesel
çalışmalar

Kurumsal
çalışmalar

İSG Kültürü Nasıl Oluşturulabilir?

Ulusal düzeyde:

- Tanıtım, bilinc artırma
  - Uluslararası sözleşmeler/AB mevzuatı
  - Uygulama rehberleri
- Ulusal ve sektörel düzeyde sosyal diyalog
- İSG eğitimi
- İSG bilgi yönetimi
- Yasal yaptırımlar

İSG Kültürü Nasıl Oluşturulabilir?

İşletme düzeyinde

- **Sosyal diyalog:**
  - Çalışanların katılımı
- İşletme içinde tanıtım:
  - Risk bilinci
  - Çözüm bilinci
- İSG temsilcileri (İş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri)
- İSG hizmetleri
- Eğitim,
- Sektörel ve bölgesel düzeyde işbirliği.

Ulusal güvenlik kültürü

Endüstriyel kültür

İşletme kültürü

Güvenlik kültürü

**Güvenli
davranış
bilinci**

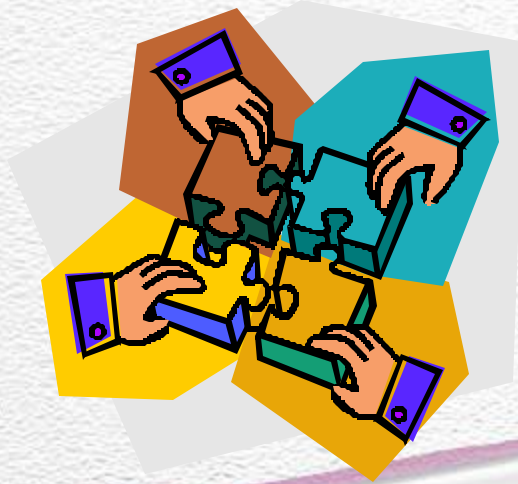
GÜVENLİK KÜLTÜRÜ
“BİR DAVRANIŞ BİÇİMİDİR”
“ÖĞREN VE ÖĞRET

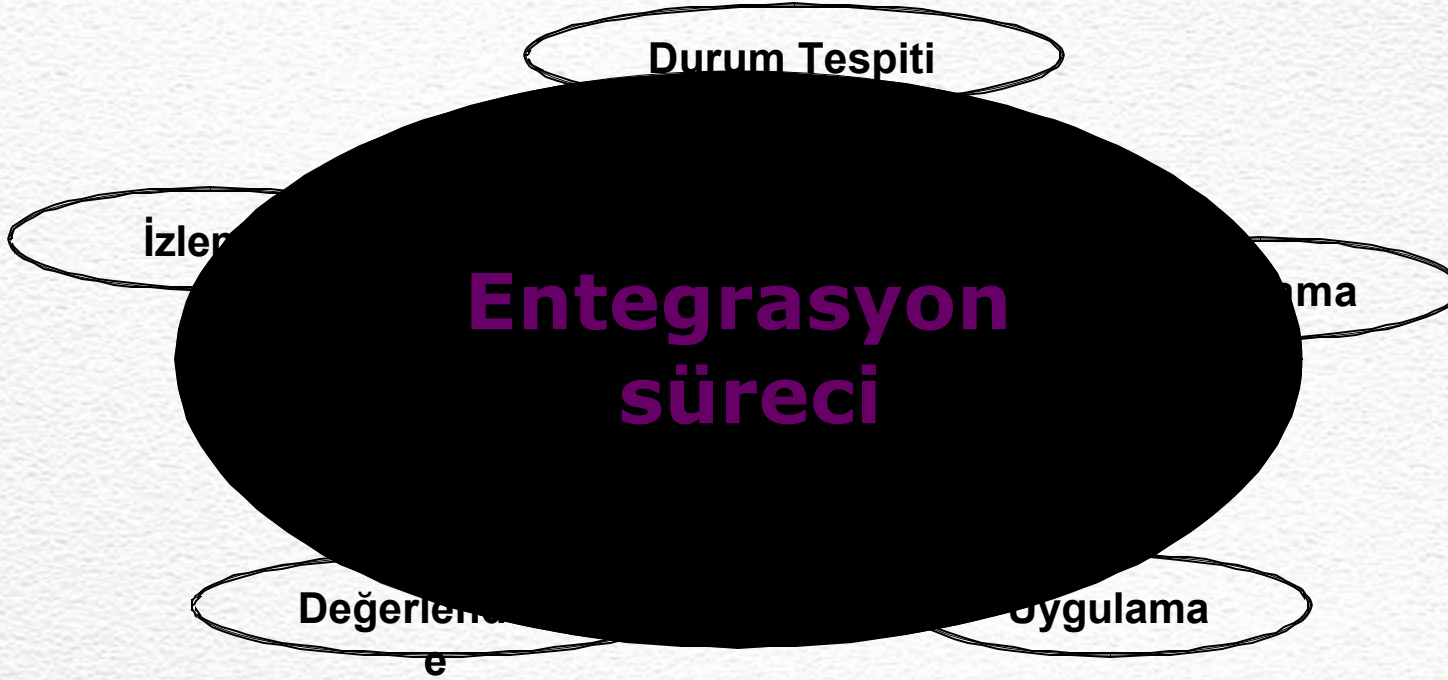
Güvenlik Kültürünün oluşturulabilmesi

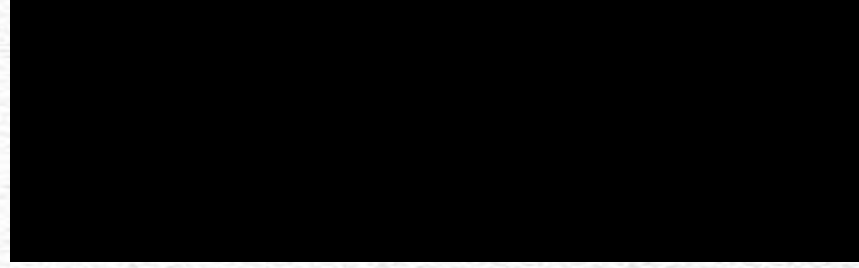
**İş sağlığı ve güvenliğinin
temel bir konu olarak eğitime
entegrasyonu ile mümkün olacaktır.**

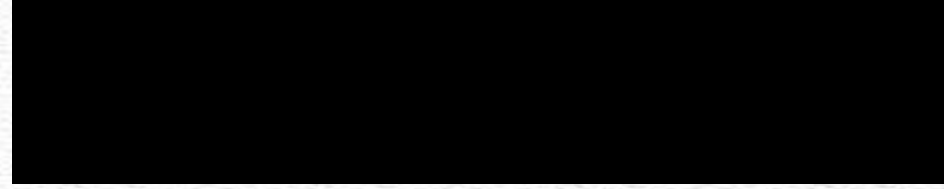
İSG'nin Eğitime Entegre Edilme Süreci

Durum Tespiti

Planlama

Uygulama

Değerlendirm

e

İzleme

**İş sağlığı ve güvenliğinde
hedefimiz
çalışma hayatında ve toplumda
ortak bir**

“GÜVENLİK KÜLTÜRÜ”

oluşturmaktır.

Mühendislik Fakültelerinde İSG

Neden gereklidir?

İSG Neden Gereklidir?

- **Mühendislik Fakültesinde; Her öğrenci ve her öğretim elemanı örgün ve uygulamalı eğitim sırasında İSG riskleriyle karşı karşıyadır,**
- **Hangi alanda olursa olsun çalışma hayatında her mühendis İSG riskleriyle karşı karşıyadır,**
- **Mühendis bir teknik ekibin başıdır ve ekip çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliğinden sorumludur,**
- **İş güvenliği görevi olsun olmasın her mühendisin bilmesi gereken en temel konu başlığıdır.**

Nasıl öğrenilmelidir?

- Lisans eğitimi içine entegre edilerek,
- Uluslararası ve ulusal kaynaklar kullanılarak,
- Hak ve yükümlülüklerine ilişkin mevcut mevzuatı öğrenerek,
- Hayatın içinden örneklerle beslenerek,
- Beceri eğitimleri ile öğretilmeli,
- Davranışa dönüşmesi sağlanmalıdır.

Mühendislik Fakültesi Öğrencilerinin Staj Dönemlerinde İSG Uygulamalarına İlişkin Mevzuat

- 4857 sayılı İş Kanunu
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

4857 Sayılı İş Kanunu Beşinci Bölüm, İş Sağlığı ve Güvenliği

Madde 77: İşverenlerin ve işçilerin yükümlülükleri

İşverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmaları, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.

İşverenler işyerlerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemek, işçileri karşı karşıya buldukları mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimini vermek zorundadırlar. Yapılacak eğitimin usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İşverenler işyerlerinde meydana gelen iş kazasını ve tespit edilecek meslek hastalığını en geç iki iş günü içinde yazılı ile ilgili bölge müdürlüğüne bildirmek zorundadırlar.

Bu bölümde ve iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tüzük ve yönetmeliklerde yer alan hükümler işyerindeki çıraklara ve stajyerlere de uygulanır.

5510 Sayılı Kanun

Bazı sigorta kollarının uygulanacağı sigortalılar

Madde 5:

b) (Değişik: 17/4/2008-5754/3 md.) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası; meslek liselerinde okumakta iken veya

yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı, 82 nci maddeye göre belirlenen günlük prime esas kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası uygulanır ve bu bentte sayılanlar, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.

(a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

Sigortalı sayılmayanlar

MADDE 6- Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları hükümlerinin uygulanmasında;

f) Resmî meslek ve sanat okulları ile yetkili resmî makamların izniyle kurulan meslek veya sanat okullarında ve

yüksek okullarda fiilen normal eğitim süreleri içinde yapılan, tatbikî mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

4 üncü ve 5 inci maddelere göre sigortalı sayılmaz.

Prim ödeme yükümlüsü

Madde 87- Bu Kanunun uygulanmasında kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası ve isteğe bağlı sigorta bakımından;

e) 5 inci maddenin (b) bendinde belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim görenler ile meslek liselerinde zorunlu staja tâbi tutulan öğrenciler için Milli Eğitim Bakanlığı veya bu öğrencilerin eğitim gördükleri okullar,

yüksek öğrenim sırasında zorunlu staja tâbi tutulan öğrenciler için öğrenim gördükleri yüksek öğretim kurumu,

prim ödeme yükümlüsüdür.

ATÖLYEDE ERGONOMİ

DAİMA

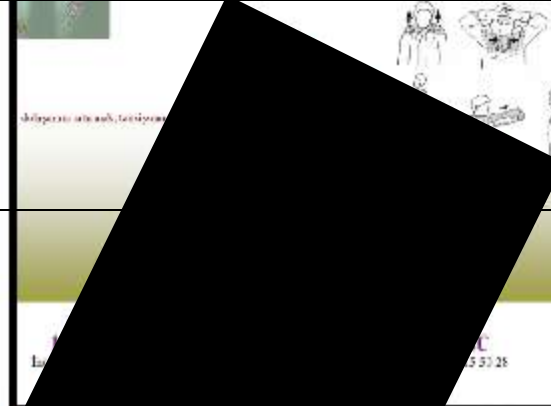
- Yüksekliği ayarlanabilir sandalyeler ve iş tezgahları kullanın.
- Malzeme taşıırken ayarlanabilir taşıma bandları, taşıma arabaları, yük asansörleri ve vinçler gibi ekipmanları olan faydalanın.
- Ergonomik ekipmanları her vardiya başlangıcında vücudunuza göre ayarlayın.
- Çalışırken vücudunuzu hareket ettirin , pozisyon değiştirin ve kısa dinlenme araları verin.
- Eğer vücudunuzun bir yerinde adale kasılması ya da ağrı varsa, ağırlı ve hızlı hareket etmeyin, aynı bir süen pozisyonu arızın.

ASLA

- İş tezgahına bendizi bulundurulmak yeri uzatmayın ve eğile
- Uzun zaman süre olan masaların ve tezgah
- Aynı işi hiç ara vermeden sürekli yap

KANI
DÜRE
00

www.isggm.gov.tr

<http://tr.osha.eu.int>

www.insaat.isggm.gov.tr

www.kkd.isggm.gov.tr

www.maden.isggm.gov.tr

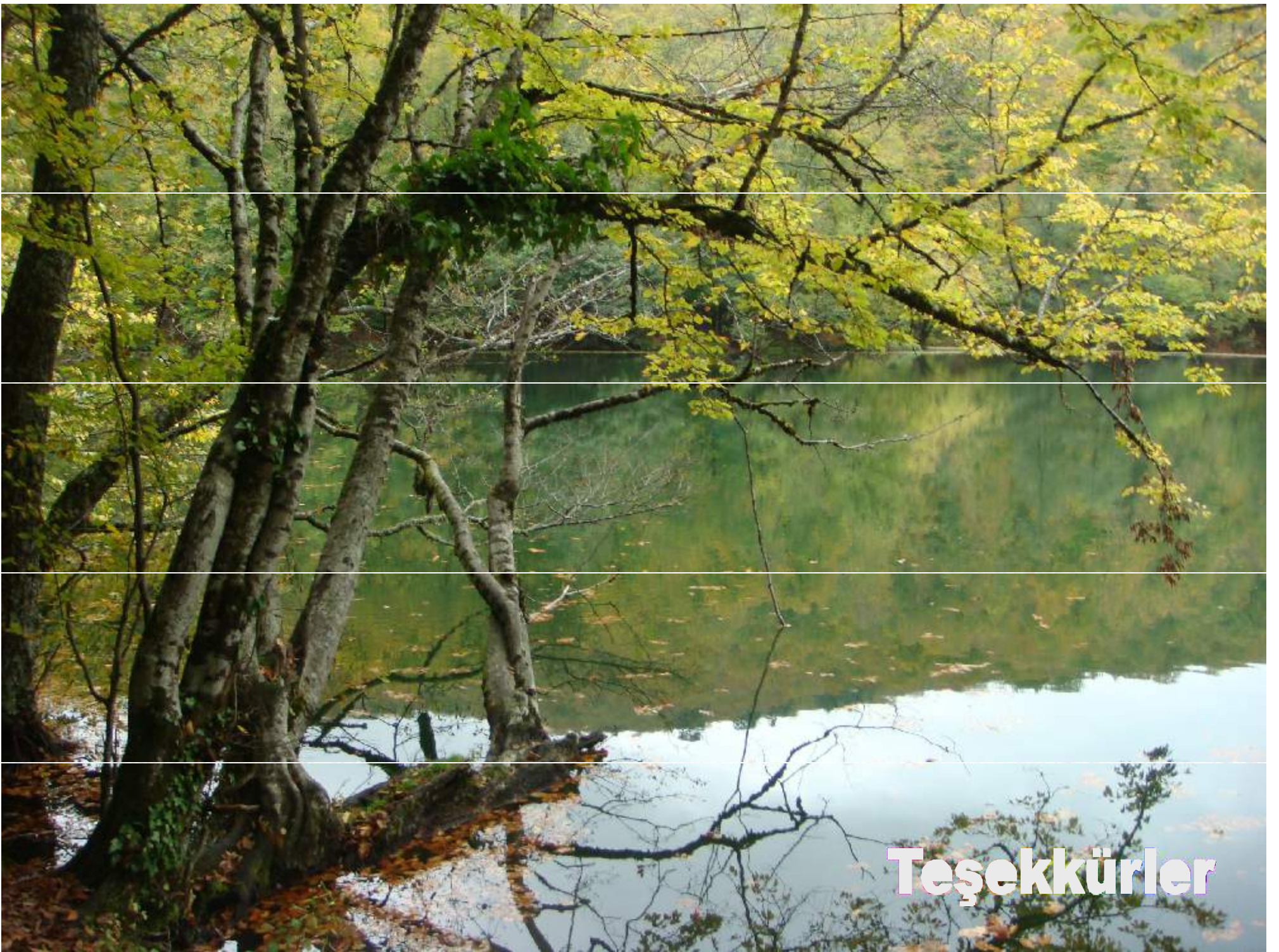

isggm@csgb.gov.tr

19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi

Teşekkürler